

श्रुत्वेति ऋषीणां राज्ञां च लोककंटकाद्धरणं परमेश्वरप्रीतिकरमिति धुंधुमारोपाख्यानात् तस्यैव पदार्थः स्पष्टः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥
 वैशंपायन उवाच श्रुत्वा तुराजाराजर्षेरिन्द्रद्युम्नस्य तत्तथा ॥ मार्कण्डेयान्महाभागात् स्वर्गस्य प्रतिपादनं ॥ १ ॥ युधिष्ठिरो महाराज प्रच्छ भर्तृर्षभ ॥ मार्कण्डेयं
 तपो वृद्धं दीर्घायुषमकल्मषं ॥ २ ॥ विदितास्तव धर्मज्ञदेवदानवराक्षसाः ॥ राजवंशाश्च विविधाः ऋषिवंशाश्च शाश्वताः ॥ ३ ॥ न ते स्य विदितं किंचिदस्मिंल्लोके द्वि-
 जोत्तम ॥ कथां वेत्सि मुने दिव्यां मनुष्यो रगरक्षसां ॥ ४ ॥ देवगंधर्वयक्षाणां किन्नराप्सरसां तथा ॥ इदमिच्छाम्यहं श्रोतुं तत्त्वेन द्विजसत्तम ॥ ५ ॥ कुवलाश्व इति
 ख्यात इक्ष्वाकुरपराजितः ॥ कथं नाम विपर्यासाद्धुंधुमारत्वमागतः ॥ ६ ॥ एतदिच्छामि तत्त्वेन ज्ञातुं भार्गवसत्तम ॥ विपर्यस्तं यथानाम कुवलाश्वस्य धीमतः ॥
 ७ ॥ वैशंपायन उवाच युधिष्ठिरेणैव मुक्तो मार्कण्डेयो महामुनिः ॥ धौंधुमारमुपाख्यानां कथयामास भारत ॥ ८ ॥ मार्कण्डेय उवाच हंत ते कथयिष्यामि
 शृणुराज न्युधिष्ठिर ॥ धर्मिष्ठमिदमाख्यानां धुंधुमारस्य तच्छृणु ॥ ९ ॥ यथा सराजा इक्ष्वाकुः कुवलाश्वो महीपतिः ॥ धुंधुमारत्वमगमत्तच्छृणुष्व महीपते ॥ १० ॥
 महर्षिर्विश्रुतस्तात उत्तंक इति भारत ॥ मरुधन्वसुरस्येषु आश्रमस्तस्य कौरव ॥ ११ ॥ उत्तंकस्तु महाराज तपोतप्यत्सुदुश्चरं ॥ आरिराधयिषुर्विष्णुं बहून्वर्षगणा-
 न्विभुः ॥ १२ ॥ तस्य प्रीतः स भगवान् साक्षाद्दर्शनमेयिवान् ॥ दृष्ट्वैव चर्षिः प्रह्वस्तं तुष्टाव विविधैः स्तवैः ॥ १३ ॥ उत्तंक उवाच त्वया देव प्रजाः सर्वाः ससुरासु-
 रमानवाः ॥ स्थावराणि च भूतानि जंगमानि तथैव च ॥ १४ ॥ ब्रह्मवेदाश्च वेद्यं च त्वया सृष्टं महाद्युते ॥ शिरस्ते गगनं देवनेत्रेश शिदिवाकरौ ॥ १५ ॥ निःश्वासः
 पवनश्चापितेजोऽग्निश्च तवाच्युत ॥ बाहवस्ते दिशः सर्वाः कुक्षिश्चापि महार्णवः ॥ १६ ॥ ऊरूस्ते पर्वता देवखंजं धेमधुसूदन ॥ पादौ ते पृथिवी देवी रोमाण्योषधय-
 स्तथा ॥ १७ ॥ इंद्रसोमाग्निवरुणा देवासुरमहोरगाः ॥ प्रह्लास्त्वामुपतिष्ठन्ति स्तुवंतो विविधैः स्तवैः ॥ १८ ॥ त्वया व्याप्तानि सर्वाणि भूतानि भुवनेश्वर ॥ योगिनः
 सुमहावीर्याः स्तुवंति त्वां महर्षयः ॥ १९ ॥ त्वयि तुष्टे जगत्स्वास्थ्यं त्वयि क्रुद्धे महद्भयं ॥ भयानामपनेता सित्वमेकः पुरुषोत्तम ॥ २० ॥ देवानां मानुषाणां च सर्व-
 भूतसुखावहः ॥ त्रिभिर्विक्रमणैर्देवत्रयो लोकास्त्वया लृताः ॥ २१ ॥ असुराणां समृद्धानां विनाशश्च त्वया कृतः ॥ तव विक्रमणैर्देवानिर्वाणमगमन्परं ॥ २२ ॥
 पराभूताश्च दैत्येन्द्रास्त्वयि क्रुद्धे महाद्युते ॥ त्वंहि कर्ता विकर्ता च भूतानां मिह सर्वशः ॥ २३ ॥